

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
УКРАЇНОЗНАВСТВА

УКРАЇНОЗНАВСТВО

**Номер 1
2007**

За редакцією Петра Кононенка

КИЇВ – 2007

У К Р А Ї Н О З Н А В С Т В О

Номер 1
2007

Журнал засновано
в лютому 2001 року

Редакційна колегія

Науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал

Scholarly
Political and Public
Cultural and Art
Religious and
Philosophical
Pedagogical Journal

Засновник – Науково-
дослідний інститут
українознавства
Міністерства освіти і
науки України

The founder is the Science
and Research Ukrainian
Studies Institute of the
Ministry of Education and
Science of Ukraine

Видає Науково-дослідний
інститут українознавства
(раз на три місяці)

Published once in three
months by the Science
and Research Ukrainian
Studies Institute

Головний редактор
Петро КОНОНЕНКО,
директор Інституту,
професор, академік,
лауреат Міжнародної
премії ім. Й.Г.Гердера

The chief editor
Petro KONONENKO,
director of the Institute,
professor, academician,
the International
Y.G.Herder prize winner

Заступник головного
редактора Тарас КОНО-
НЕНКО, заступник дирек-
тора Інституту з наукової
роботи, доцент, кандидат
філософських наук

Assistant of the chief edi-
tor Taras KONONENKO,
deputy director of Institute
on scientific work, candydat
nauk, dotsent

Відповідальний секретар Тетяна РЕНКЕ

Видавнича рада

Бандура Г.Г., Бугров В.А., Курас І.Ф., Лукашенко В.В.,
Наливайко С.І., Придатко Т.О., Ренке Т. Л.,
Солдатенко В.М., Сніжко В.В., Токар Л.К., Фі-
гурний Ю.С., Шкрібляк П.В., Ярошинський О.Б.,

Журнал друкується на підставі свідоцтва серії КВ
№ 4863 від 13.02.2001 р. про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації, виданого
Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Рекомендовано Вченою радою Науково-дослідного
інституту українознавства Міністерства освіти і
науки України (протокол №40 від 19.03.2007 р.)

Науково-дослідний інститут українознавства
Міністерства освіти і науки України
м.Київ, вул. Ісаакяна, 18
тел.: 494-13-30
www.rius.kiev.ua
e-mail: journal@rius.kiev.ua

Електронне наукове фахове видання
"Українознавство" відповідно до рішення Вченої ради
(протокол № 10 від 31.10.05) щодо поширення
журналу в мережі Інтернет розповсюджується за
адресою <http://www.ualogos.kiev.ua>

©Науково-дослідний інститут українознавства
Міністерства освіти і науки України, 2007

КОНОНЕНКО П. П. – голова колегії

Барабаш С.Г., доктор філологічних наук, професор
Баран В.Д., доктор історичних наук, професор,
член-кореспондент НАН України
Баранівський В.Ф., доктор філософських наук,
професор
Бичко І.В., доктор філософських наук, професор
Болюбаш Я.Я., доцент, директор Департаменту
вищої освіти МОН України
Горський В.С., доктор філософських наук, професор
Гуржій А.М., доктор технічних наук, професор,
академік АПН
Грицик Л.В., доктор філологічних наук, професор
Дробноход М.І., доктор геолого-мінералогічних
наук, професор
Єрмоленко С.Я., доктор філологічних наук, про-
фесор
Жебровський Б.М., кандидат педагогічних наук
Ідзьо В.С., доктор історичних наук, академік
Калакура Я.С., доктор історичних наук, професор
Качкан В.Т., доктор філологічних наук
Козлов А.В., доктор філологічних наук, професор
Колодний А.М., доктор філософських наук,
професор
Кононенко Т.П., кандидат філософських наук
Коцур В.П., доктор педагогічних наук
Крисаченко В.С., доктор філософських наук,
професор
Майборода В.К., доктор педагогічних наук, про-
фесор
Мокренко А.Ю., професор національної музичної
академії України ім. П.І. Чайковського
Надольний І.Ф., доктор філософських наук, про-
фесор
Недюха М.П., доктор філософських наук,
професор
Ничкало Н.Г., доктор педагогічних наук, професор,
академік АПН України
Ніколаєнко С.М., кандидат педагогічних наук
Погрібний А.Г., доктор філологічних наук, професор
Погребенник В.Ф., доктор філологічних наук,
професор
Пономаренко А.Ю., кандидат філологічних наук
Сазоненко Г.С., кандидат педагогічних наук
Свіженко В.О., доктор біологічних наук
Степико М.Т., доктор філософських наук, професор
Толстоухов А.В., доктор філософських наук
Федоренко Є.В., доктор філології, професор,
академік
Філіпчук Г.Г., доктор педагогічних наук, професор,
академік АПН України
Чередниченко О.І., доктор філологічних наук,
професор
Шевченко В.І., доктор філософських наук, професор
Ятченко В.Ф., доктор філософських наук
Яцків Я.С., доктор фізико-математичних наук,
професор, академік НАН України

*Редакція залишає за собою право на мовности-
лістичне редагування рукописів і передруків відпо-
відно до норм чинного Правопису, яке не змінює
позиції автора. Наукові статті в галузі історичних
наук зараховуються як фахові згідно з постановою
Президії ВАК від 10.12.2003 року № 2-05/10, нау-
кові статті в галузі філософських наук зараховують-
ся як фахові згідно з постановою Президії ВАК від
8.06.2005 року № 4-05/5*

*Автор несе відповідальність за фактичний вик-
лад матеріалу*

ЗМІСТ

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

Кононенко П., Кононенко Т. Не час розпрягати коней!.....	6
Книга пошани.....	10
Відзначення 15-річчя Науково-дослідного інституту українознавства.....	14

Розділ I ЛЮДИНА І ЇЇ СПРАВА

Інтерв'ю з Юрієм Мушкетиком	22
Плачинда С. Син України – син космосу (до 100-річчя від дня народження академіка Сергія Корольова) Художньо-публіцистичний есей	24
Фігурний Ю. Гетьман Іван Мазепа – один з визначних символів українського етнонаціонального державотворчого процесу (до 375-річчя від дня народження та 320-ліття отримання гетьманської булави).....	28
Краснодемська І. Істинна наука, породжена великою любов'ю до рідної землі й свого народу (до 75-річчя з дня народження відомого українського історика Любомира Винара)	38
Сербін С. Він творив життя й державу (пам'яті Всеволода Голубовича).....	40
Лопушанська Г. Іван Огієнко – лицар українського духу відродження (до 125-річчя з дня народження).....	48
Єрмоленко С. Віталій Макарович Русанівський – видатний український мовознавець.....	49

Розділ II ІСТОРІЯ. ТЕОРІЯ. МЕТОДОЛОГІЯ

Кононенко П. Науковий інструментарій українознавця.....	54
Кононенко Т. Структурний симфонізм філософських творів Г.С.Сковороди.....	56
Конверський А. Філософська наука та освіта в сучасних умовах.....	62
Ідзьо В. Григорій Сковорода в осмисленні проблеми відновлення української козацької державності. Історико-автобіографічний аспект	64
Бевз Т. Концепт національного виховання у науковому доробку Н.Григор'єва.....	68
Фігурний Ю. Державотворча діяльність Олени Теліги в українознавчому вимірі (до 65-річчя її героїчної смерті).....	73
Вернудіна І. Філософсько-психологічні аспекти совісті – центрального чинника моральної самосвідомості людини (до 125-річчя з дня народження Івана Огієнка – митрополита Іларіона).....	81
Печеранський І. Павло Тихомиров про психологічний аспект історико-філософського дослідження.....	83
Касян Л. Роман Володимира Малика “Горить свіча” у контексті художнього відображення історичного минулого.....	86
Понур Ю. Світоглядний і конкретно-історичний контекст українознавчого дослідження національних інтересів.....	91

Федотова О. Дитяча література України під цензурними заборонами 20-30 рр. XX ст.	94
Савойська С. Регіональні проблеми впровадження української мови як державної у сферу освіти України.....	96
Лазоренко Т. Про походження української нації і особливості її історії.....	101
Шакун Н. Специфіка тлумачення історії в українській філософсько-освітній думці XIX–початку XX ст.....	105
Розмериця Ю. Державницька візія історичної школи М.Грушевського у Львові.....	109
Клос В. Свідчення давніх переказів та літописні відомості щодо заснування Михайлівської Золотоверхої обителі.....	112
Балагура О. Історико-філософський феномен духовності.....	118
Ковальчук Н. Шляхи військово-політичного співробітництва незалежної України та об'єднаної Європи... 123	
Чирков О. Необгрунтованість – ознака навколонаукової та наукоподібної літератури.....	130

Розділ III ОСВІТА

Філіпчук Г. Освітньо-науковий пріоритет : держава і людина	132
Панова Л. Виховання людини культури у муніципальному полікультурному просторі.....	135
Козлов А. Українознавство у вищих школах Криворіжжя.....	139
Пономаренко А. Підвищення кваліфікації з українознавства в новій освітній парадигмі (на прикладі досвіду Чернівецької області).....	142
Шляхова В. Компетентністний підхід до навчання перекладу.....	149
Карпенко В. Роль і місце статистичної обробки та інтерпретації результатів комп'ютерного тестування у моделі Сертифікації рівнів володіння українською мовою.....	151
Василевська Т. Особистісні акценти у професійно-етичній освіті державних службовців.....	153
Винославська О. Психологічні проблеми реалізації викладачами технічних університетів етичних норм професійної діяльності.....	158
Амеліна О. Цінності життєдіяльності української національної школи-родини в умовах експерименту і нових освітніх змін.....	163
Ковпик С. Про посібник Сергія Єфремова “Українознавство”.....	167
Єрмашов Т. Показчик Сергія Єфремова “Українознавство” та його значення для розвитку української національної освіти.....	169
Міжнародний конкурс з українознавства	171
Положення про Міжнародний конкурс з українознавства.....	171

Розділ IV МОВА І МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ

Ажнюк Б. Мовна ситуація в Україні і зарубіжний досвід мовного планування.....	176
Ананченко Т. До питання про методіку викладання державної мови вчителями базових дисциплін у закладах освіти з національним складом учнів на Одещині... 182	
Гривко А. Проблема мови шкільних підручників у психолого-педагогічних дослідженнях.....	186
Карпенко Н. Порівняльний аналіз лінгвістичних та філософських джерел. Особливості визначення терміна “мова”.....	190

Великожон В. Підручники словесності XI–XVIII століть як предтечі сучасних підручників з української мови.....	194
Павленко Н. Аналіз мовних помилок, що зустрічаються у текстах сучасних українських пісень.....	199
Лукашенко А. Встановлення шкали рівнів володіння українською мовою як необхідний етап розробки Сертифікації рівнів володіння українською мовою.....	201

Розділ V УКРАЇНЬКА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДУМКА

Степаненко М. Гончареве слово про патріотизм, інтернаціоналізм, шовінізм.....	208
Придатко О. Здоров'я нації – показник добробуту держави.....	212
Гамор Ф. Міжнародний форум із збереження етнокультурної та історичної спадщини Карпат.....	219

Розділ VI УКРАЇНЬКА НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА

Білоус-Копкова О. Українознавче осягнення рідної культури у творчості Ліни Костенко.....	224
---	-----

Розділ VII УКРАЇНА – ЕТНОС

Фігурний Ю. Відділ української етнології на шляху фахового осягнення етнічної історії України та українців.....	230
Баран В. Відгук на колективну монографічну працю “Дослідження трипільської цивілізації у науковій спадщині археолога Вікентія Хвойки”.....	236
Сніжко В. Мова, раса, археологічна культура.....	241
Наливайко Ст. Словенська назва Muļava й українське прізвище Мулява.....	248
Ятченко В. Про культуротворчу підоснову образу русалки в українському фольклорі.....	254
Чирков О. Зміст поняття “етнічна будова людності України” та вивчення відділом української етнології Науково-дослідного інституту українознавства розвитку впродовж XX ст. етнічної будови української людності.....	258
Наливайко С. До етимології етноніма “кравенці”, або П’ять племен “Велесової книги”.....	264
Лебедева О. В.В.Мавродін як основний теоретик концепції давньоруської народності у статті Н.М.Юсової “Гене́за концепту “Давньоруська народність” у радянській історичній науці.....	269
Данилюк-Кульчицька О. Унікальний музей українськоруської культури у Свиднику (Словаччина).....	273
Шостак М. Державотворча концепція утворення Київської Русі Михайла Грушевського та її оцінка у працях його послідовників – Івана Крип’якевича, Мирона Кордуби та Стефана Томашівського.....	277
Чешков О., Новосад С. Психотипові ознаки українських підлітків.....	279
Отрошко Л. Символіка міфологем.....	286
Лісова К. Проблема походження Київської Русі в інтерпретаціях українських вчених-емігрантів (1920-1940).....	291
Фігурний Ю. Сутність етнології як науки та її місце в інтегративному українознавстві.....	294

Розділ VIII УКРАЇНА І СВІТ

Карпенко С. Сучасний стан шкільництва у східній діаспорі: проблеми та перспективи (на прикладі українських освітніх закладів Казахстану).....	296
Ключковська І. Україна – діаспора: новий формат стосунків.....	299
Бокотей Н., Пляка Г. Регіональна вчительська конференція шкіл українознавства.....	303
Савдик М. Програма і методи навчання українців у недільних школах Великої Британії.....	304
Пилипчук В. Стан та перспективи розвитку української освіти в Росії.....	306
Якімова А. Просвітницька місія української еміграції у Болгарії.....	308
Исакадзе-Кротенко И. “Украинская фемида” К. Гамсахурдиа в контексте современного диалога украинской и грузинской литератур и культур.....	312

Розділ IX ПРЕЗЕНТАЦІЇ, РЕЦЕНЗІЇ

Ідзьо В. Рецензія на книгу П.П.Кононенка “Українознавство”.....	318
Головай І., Грищенко О., Вернудіна І. Сповідуємо філософію успіху (презентація науково-методичного посібника Г.С.Сазоненко “Педагогіка успіху”).....	319
Хоменко О. Знаки хлібів.....	320
Чирков О. Що дасть українцям звукова книга (книга вголос) – новітнє явище української культури?...322	322
Федотова О. “Від білої хати до білого дому” (рецензія на книгу Бориса Ілліча Олійника).....	326
Друкований М. Про “Український тлумачний словник будівельних термінів”.....	327
Поклад Н. Українознавчий космос домашнього музею Івана Гончара.....	329
Кононенко П. Поезії.....	337
Мойсієнко А. Два крила творчості Віктора Женченка...339	339
Рильський М. Поет-пісняр.....	342

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА**

Українознавство

**Номер 1
2007**

**науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал**

**Комп'ютерний набір
відділ науково-технічної інформації під керівництвом *Мельниченко О.А.*
Художнє оформлення – *Павленко Н. С.*
Наукова редакція – *Придатко Т.О.*
Літературна редакція – *Науменко Л.Г.*
Коректура – *Ткаченко Л.І.*
Комп'ютерна верстка – *Юрчук Л.О.*
Фото – *Сіренко Ю.П.***

За редакцією Петра Кононенка

**Підписано до друку 23.03.2007 . Формат 60x84/8
Друк офсетний. Папір офсетний. Гарнітура pragmatika.
Ум. друк. арк.47,0 Обл.-вид. арк.45,5
Тираж 300 прим. Зам. № 172/104**

**Українське агентство інформації та друку "Рада"
03148, м. Київ-48, вул. Сосніних, 3
тел. 273-67-94**

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК 210 від 06.10.2000 р.

Віддруковано в Українському агентстві інформації та друку "Рада"